

ÜCRET ÜZERİNDEKİ MALİ YÜKÜMLÜLÜKLERİN İNCELENMESİ: İNGİLTERE, ALMANYA, İSPANYA, ROMANYA¹

Serdar Çiçek²

ÖZET

Ücret, emek sahibi ve aileleri için gelir, işveren için maliyet, devlet için vergileme kaynağı, küresel ekonomi açısından rekabet gücü göstergesidir. O halde devletin ücretler üzerine yüklediği gelir vergisi, sosyal güvenlik primi ve diğer mali yükümlülüklerin boyutu devleti, çalışanları, ulusal ve uluslararası yatırımcıları yakından ilgilendirmektedir. Bu sebeple çalışmada, Avrupa Birliği'ne üye ülkeler arasında İngiltere, Almanya, İspanya ve Romanya'da ücretler üzerindeki gelir vergisi, sosyal güvenlik primleri ve diğer ek vergi ve yükümlülükler, hukuki mevzuat ve oranlar bağlamında incelenmektedir. Bu ülkelerdeki gelir vergisi tarifeleri ve en az geçim indirimi düzenlemeleri, ücret geliri üzerinden alınan diğer vergiler, sosyal güvenlik primleri ve sosyal güvenlik hizmetlerinin finansmanı konuları değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ücret, Gelir Vergisi, Sosyal Güvenlik Katkısı, İngiltere, Almanya, İspanya, Romanya

---

¹ Bu çalışma 2012 yılı Aralık ayında kabul edilen "Ücretler Üzerindeki Kamusal Yüklerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi: Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkeler Karşılaştırması" başlıklı yayımlanmamış doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

² Yrd. Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü (serdarcicek@sdu.edu.tr)

EXAMINATION OF FINANCIAL LIABILITIES ON WAGE INCOME: UNITED KINGDOM, GERMANY, SPAIN, ROMANIA

Serdar Çiçek

ABSTRACT

Wage is income for labor owners and their families, cost for employers, taxation source for the state and an indication in terms of competitiveness of the global economy. So the size of income tax, social security contributions, and other financial obligations that the state imposed on wages closely concern state, employees, national and international investors. Therefore in the study, in the United Kingdom, Germany, Spain and Romania, among European Union member countries, income tax, social security contributions and other additional taxes and liabilities on wages are analyzed in the context of legal regulations and rates. Income tax rates, minimum living allowance regulations, other taxes levied on wage income, social security contributions and financing of social security services are subject to evaluation in these countries.

Keywords: Wage, Income Tax, Social Security Contribution, United Kingdom, Germany, Spain, Romania

GİRİŞ

Ücret, gelir boyutu sebebiyle toplam talep düzeyinin, maliyet boyutuyla da toplam arz düzeyinin bir belirleyicisidir. Ücretlerin milli gelir içindeki payı ve ücretli kesimin nüfus içindeki ağırlığı, ücretin önemli bir ekonomik ve sosyal değişken olduğunu göstermektedir.

Ücretler “gelir” tanımına dahil olduğundan, devletin temel vergi kaynaklarından birisini oluşturmaktadır. Ücretlerin doğrudan vergileme kapsamında gelir vergisi açısından öneminin yanı sıra, ücretli çalışanların nüfus içindeki ağırlığı düşünüldüğünde tüketim ve gider vergileri açısından da önemi büyüktür.

Ekonomi politikalarının başarısında en önemli ölçütlerden birisi, en küçük ekonomik birim olan bireyin davranışlarını istenilen yönde etkileme gücü olduğuna göre, ücretler verginin iktisadi fonksiyonuna da hizmet etmektedir. Ekonomik istikrarın bileşenleri tam istihdam, fiyat istikrarı ve dış ekonomik denge olarak sıralanırsa, ücretlerin tüm bu bileşenler ile birebir ilişkisi olduğu görülmektedir.

İkincil gelir dağılımı sürecinde, devletin vergiler aracılığıyla sosyal sınıflar arasındaki dengeyi gelir düzeyi yüksek kesimler lehine bozmaması, asgari geçim standartlarını göz önünde bulundurarak vergi politikasını şekillendirmesi beklenmektedir. Bir ülkede ücretlilerin milli gelirden elde edilen pay düşünülürse, ücret gelirinin diğer gelir kaynaklarına göre daha az oranda vergilendirilmesi veya çeşitli vergi ayrıcalıkları tanınması yoluyla adil gelir dağılımına hizmet edilebilir.

Uluslararası bütünleşmenin derinlik kazandığı bölgelerden en önemlisi olan Avrupa Birliği (AB)’ne tam üye olma yolunda aday ülke olarak belirli bir mesafe alan Türkiye için AB ülkelerindeki vergi politikalarının incelenmesi, ülkemize yararlı sonuçlar sağlayabilmektedir. Bu sebeple çalışma kapsamında AB üyesi ülkeler arasında İngiltere, Almanya, İspanya ve Romanya seçilerek, bu ülkelerde devletin ücretler üzerine yüklediği gelir vergisi, sosyal güvenlik primi ve diğer mali yükümlülükler değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Çalışma iki temel bölümden oluşmaktadır. İlk olarak söz konusu ülkelerde, ücret üzerindeki gelir vergisi ve diğer mali yükümlülükler, daha sonra sosyal güvenlik primi oranlarına ve sosyal güvenlik hizmetlerinin finansmanı konularına değinilmiştir. Araştırma, konu ile ilgili literatür taramasına dayalı olarak yapılmıştır.

1. ÜCRETLER ÜZERİNDEKİ VERGİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

1.1. İngiltere

İngiltere’de bireysel vergilendirme kapsamında, elde edilen maaş ve ücret gelirleri gelir vergisinin konusunu oluşturmaktadır. Ücret gelirlerinin vergisi, ödemeyi yapan kurum tarafından kaynakta kesilerek tahsil edilmektedir. Söz konusu kaynakta tevkifat (stopaj) yöntemine İngiltere’de “Kazanıkça Öde” anlamında “PAYE (Pay As You Earn)” ismi verilmektedir (IBFD, 2009: 883).

Vergilenebilir gerçek ücrete ulaşabilmek için yapılan belli başlı indirimler uygulanmaktadır. Örneğin, emeklilik planı için ödenen primleri yasal limitler dahilinde brüt ücretten indirme imkanı bulunmaktadır (IBFD, 2009: 883).

Vergi tarifesine göre yapılacak vergi hesaplaması öncesinde her vergilendirme dönemi için yeniden belirlenen temel kişisel indirim miktarı, brüt ücretten indirilmekte ve bu tutardaki gelirden vergi hesaplanmamaktadır. 2015-2016 mali yılında³ 10.600 sterlin olarak kabul edilen (HM Treasury, 2015a) ve en az geçim indirimi olarak da adlandırılabilir bu indirimin, İngiltere’de amacı doğrultusunda kullanıldığı ifade edilebilir. En az geçim indirimi uygulamasının düşük ve orta gelirli mükellefler için daha büyük önemi sebebiyle yıllık 100.000 sterlin üzerinde gelir elde edenler için en az geçim indirimi tutarı kademeli olarak azaltılarak sıfırlanmakta ve 121.200 sterlin ve üzerindeki kazançlar için kişisel indirim uygulanmamaktadır (HM Treasury, 2015a).

En az geçim indirimi sadece bir tutar olarak belirlenip bırakılmamış, çalışma gücünün kaybedilmesine ve bakıma muhtaçlığın artmasına paralel olarak ileri yaşlardaki mükellefler için ilave tutarlar tespit edilmiştir. İngiltere’de uygulanmakta olan bu indirim ise “yaş indirimi” denilmektedir. Mükellefin yaşına bağlı olarak ileri yaşlarda bulunanların daha az vergi ödemesi sağlanmaktadır⁴.

2015-2016 mali yılı için ücret gelirlerinin vergilendirilmesinde kullanılan gelir vergisi tarifesi aşağıdaki gibidir.

³ 6 Nisan 2015 tarihinde başlayarak 5 Nisan 2016 tarihinde sona ermektedir.

⁴ 6 Nisan 1938’den önce doğmuş olan mükellefler için 10.660 sterlin olarak belirlenmiştir. Bu tarihten sonra doğanlar ise standart indirim tutarına sahiptir. İngiltere’de daha önceki yıllarda standart indirim tutarı ile ileri yaşlardaki mükellefler için indirim tutarı arasındaki fark daha yüksekti. Örneğin, 2012-2013 mali yılında standart indirim tutarı 8.105 sterlin iken, aynı dönemde 75 yaş ve üzerindeki mükellefler için indirim tutarı 10.660 sterlin idi (HM Treasury, 2015b).

Tablo 1: İngiltere’de 2015-2016 Gelir Vergisi (PAYE) Tarifesi

Matrah (sterlin)	Oran (%)
0-31.785	20 (standart oran)
31.786-150.000	40 (daha yüksek oran)
150.001- üzeri	45 (ek oran)

Kaynak: HM Treasury, 2015b.

Üç dilimden oluşan tarifeye göre, İngiltere’de ücretler üzerindeki gelir vergisinin oransal olarak yüksekliği göze çarpmaktadır. Ayırma ilkesi gereğince gelirin kalitatif (niteliksel) yönü ön plana alınarak ücret gelirlerine daha düşük oran uygulanması beklenirken, ücret gelirleri daha ağır vergilendirilmektedir. Faiz gelirleri için % 10 olan başlangıç oranı 2015-2016 mali yılında % 0’a düşürülmüştür. En az geçim indirimi sonrası ilk 5.000 sterlin için yani 15.600 sterline kadar olan faiz geliri için gelir vergisi oranı % 0’dır.

Tarife ile ilgili bir başka husus ise, tarifenin yüksekliği ve uzunluk farkının genişliğidir. Marjinal gelire tatbik edilecek oranının % 45’leri bulması ve en düşük oran ile en yüksek oran arasındaki % 25’lik fark, İngiltere’de vergi yükünün ağır olduğunu düşündürmektedir. Ancak % 45⁵ oranının oldukça yüksek belirlenmiş matrah dilimi için geçerli olduğu gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Ayrıca başlangıç oranının yüksekliği (% 20), en az geçim indirimi uygulaması ile daha yumuşak hale gelmektedir.

Son yılların gelir vergisi tarifeleri incelendiğinde, üst matrah sınırı 150.000 sterlin seviyesinde sabit olduğu halde başlangıç matrahının kademeli olarak azaldığı görülmektedir. 2012-2013 mali yılında başlangıç matrahı 34.370 sterlin, 2013-2014 mali yılında 32.010 sterlin iken 2014-2015 mali döneminde 31.865 sterline düşürülmüştür (HM Treasury, 2015b).

Gelir vergisi dışında Türkiye’deki damga vergisine benzer anlamda bordroda yazılı değer üzerinden alınan bir vergi söz konusu değildir.

1.2. Almanya

Ücret gelirleri üzerinden alınan vergi, bazı kaynaklarda ücret vergisi (wage tax) olarak geçmesine rağmen, ücret vergisinin kendi başına bir vergi türü olmadığını ve gelir vergisi kapsamında düşünülmesi gerektiğini vurgulamak gerekmektedir. Ücretlerin vergilendirilmesi amacıyla ilgili kanun hü-

⁵ 2012-2013 mali yılına kadar % 50 olarak uygulanan en üst oran, 2013-2014 mali yılından itibaren % 45 olarak belirlenmiştir.

kümlerini tamamlamak üzere çıkarılmış olan “Ücret Vergisi Uygulama Yönetmeliği” bulunmaktadır. Bu yönetmelik, ücretlerin stopaj usulüyle tahsil edilmesine dair ek kurallar içermekte ve belirsiz hükümleri netleştirme ve yorumlama amacını taşımaktadır (European Taxation Database, 2015).

Ücretler üzerinden alınan gelir vergisi ve sosyal sigorta primleri Almanya’da da kaynakta kesinti yöntemiyle işverenlerce toplanarak vergi dairesine transfer edilmektedir. İşveren, beyan süresinin sona ermesinden itibaren 10 gün içerisinde ücret vergisini yatırmak zorundadır. Beyan dönemleri ise bir önceki yıl ödenen ücret vergisine bağlı olarak değişmektedir. Bir önceki yılın ücret vergisi 4.000 avrodan fazla ise bir aylık dönemler itibarıyla, 1.080 ile 4.000 avro arasında ise üçer aylık dönemler itibarıyla, 1.080 avrodan daha az ise yıllık dönemler itibarıyla ücret vergisini beyan ederek ödemektedir. Bu süreçte vergi yükümlülüğü kuşkusuz çalışana aittir. Ancak verginin, indirimler dikkate alınarak doğru bir şekilde hesaplanması ve tahsil edilerek vergi idaresine gönderilmesi işverenin sorumluluğu altındadır (European Taxation Database, 2015).

Alman gelir vergisi sisteminde gerçek ücrete ulaşabilmek amacıyla ücret gelirinden yapılan indirimler (sigorta primleri, bağışlar vb) ve vergiye tabi tutulmayan kişisel indirim (en az geçim indirimi) tutarları söz konusudur. Örneğin, özel emeklilik planları için ödenen primlerin belli bir yüzdesi ile zorunlu sağlık sigortası, kaza sigortası, mesleki sorumluluk sigortası, özel sigortalar ve işsizlik sigortası için yapılan prim ödemeleri indirilebilir. Ya da kar amacı bulunmayan faaliyetlere yapılan bağışların belli bir yüzdesi ile kilise vergisi ödemeleri ve eğitim harcamalarının belli bir tutarı brüt ücretten indirilebilmektedir (IBFD, 2010: 315).

En az geçim indirimi tutarı bekarlar için yıllık 8.354 avro iken, birlikte değerlendirilen eşler için iki katı yani 16.708 avrodur (PWC-a, 2015). Bunun dışında ücretliler, milliyetine bakılmaksızın Almanya’da yaşayan 25 yaşını aşmamış çocuklarının her biri için ilave indirim imkanı elde etmektedir (European Taxation Database, 2015).

İşverenlerin vergiyi hesaplamalarını kolaylaştırmak için, çalışanlar aile durumlarına göre altı kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler çalışanların medeni durumuna, eşlerin çalışıp çalışmamasına ve çocuk sahibi olup olmamalarına göre şekillenmektedir (European Taxation Database, 2015).

Almanya’da gelir vergisi tarife yapısının çok aşamalı ve doğrusal-artan oranlı (linear-progressive) bir yapıda olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Almanya’da Gelir Vergisi Tarifesi (2015)

Yıllık Vergilendirilebilir Gelir (avro) (Bekar)	Yıllık Vergilendirilebilir Gelir (avro) (Birlikte Değerlendirilen Eşler)	Marjinal Oran
....- 8.354	....- 16.708	0
8.355-52.881	16.709-105.762	14-42
52.882- 250.730	105.763- 501.460	42
250.731 ve üzeri	501.461 ve üzeri	45

Kaynak: PWC-a, 2015.

Tablo 2’de görüldüğü gibi, gelir vergisi tarifesi dört dilimden oluşmaktadır. İstisna veya en az geçim indirimi tutarının yer aldığı birinci dilimde, 2015 yılı için yıllık 8.354 avroya kadar olan ücret gelirleri için vergi oranı sıfırdır. İkinci dilim doğrusal artan oranlı bölge olarak adlandırılmakta ve bu dilimde marjinal vergi oranı % 14’den başlayarak % 42’ye kadar doğrusal olarak artmaktadır. Bu dilime tekabül eden matrahlar için % 14 ile % 42 arasındaki vergi oranları uygulanmakta ve hangi oranda vergileme yapılacağı matematiksel bir formül yardımı ile hesaplanmaktadır⁶. Bu hesaplamalar çerçevesinde ikinci dilimin aslında iki alt dilimin birleşiminden ibaret olduğu görülmektedir. Bekar mükellefler için 8.354 avro ile 13.469 avro arası gelirlerde % 14 ile % 23,97 arasında oranlar çıkarken, 13.470 avro ile 52.881 avro arası gelirlerde % 23,97 ile % 42 arası oranlar çıkmaktadır. Bir başka deyişle, bu dilime isabet eden matrahlar için hiç bir zaman düz bir oran ortaya çıkmamaktadır.

Üçüncü ve dördüncü dilimler ise sabit oranlı bölge olarak adlandırılmakta ve ilk sabit oranlı bölgede 52.882 avrodan 250.730 avroya kadar gelire uygulanan azami vergi oranı % 42 iken, son sabit oranlı bölgede 250.731 avrodan fazla gelir için üç puan arttırılmak suretiyle azami vergi oranı % 45’e çıkmaktadır.

Birlikte yaşayan eşler ayrı ayrı değerlendirilmeyi tercih etmedikleri sürece birlikte değerlendirilir. Eşlerin gelirlerinin birlikte değerlendirilmesi halinde tarifede bekar mükellefler için belirlenmiş dilimler iki kat olarak uygulandığından artan oranlı vergi yapısını yumuşatıcı etki ortaya çıkararak, eşlerin daha yüksek vergi oranlarından vergilendirilmesi önlenmektedir (IBFD, 2009: 295).

Gelir vergisi tutarı üzerinden alınan ve ücretler üzerindeki bir diğer kamusal yükü oluşturan vergi türü dayanışma vergisidir (Solidarity Surcharge). Dayanışma vergisi, Batı ve Doğu Almanya’nın 1990 yılında birleşmesinden sonra

⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. [http://de.wikipedia.org/wiki/Einkommensteuer_\(Deutschland\)](http://de.wikipedia.org/wiki/Einkommensteuer_(Deutschland))

kabul edilen ve Doğu Almanya'nın yeniden imarını finanse etmek için getirilmiş bir vergidir (AILO, 2011: 1). Bu amacın dışında, Körfez Savaşı (Çöl Fırtınası Operasyonu) ve sonuçlarına ilişkin maliyetler ile merkezi, doğu ve güney Avrupa ülkelerine destek olmak için getirildiği de ifade edilmektedir (WWKN, 2015). Söz konusu verginin oranı %5,5'dir ve hesaplanan gelir vergisi tutarı üzerinden alınmaktadır (IBFD, 2009: 296). Örneğin, tarifeye göre hesaplanan yıllık gelir vergisi 10.000 avro çıkan bir mükellefin ödeyeceği dayanışma vergisi 550 avro olacaktır. Bir başka deyişle, mükellef vergi dairesine 10.550 avro ödemek zorundadır.

Ücretler üzerindeki diğer vergi türü kilise vergisidir. Dayanışma vergisinde olduğu gibi, gelir vergisi tutarı üzerinden hesaplanmaktadır. Kilise vergisi, kilise üyelerinin ödemekle yükümlü olduğu ve vergi otoritelerinin tahsil ettiği bir vergi türüdür. Üyeler ödedikleri gelir vergisi tutarı üzerinden % 8 veya % 9 oranında söz konusu vergiyi ödemektedirler (IBFD, 2009: 296). 19. yüzyılda dini mülklerin finansmanını sağlamak amacıyla getirilen vergiyi, resmi olarak kayıtlı Katolikler, Protestanlar ve Museviler ödemekle yükümlüdür (BBC, 2012).

1.3. İspanya

İspanya'da ve özerk (otonom) topluluklarda⁷ gerçek kişiler elde ettikleri ücret ve diğer bazı gelirler için gelir vergisi mükellefidir (IBFD, 2009: 759). Gelir vergisi uygulamaları İspanya'nın tamamında, ülkenin belirli bölgelerinde uygulanmakta olan özel vergi rejimlerine zarar vermeden ve uluslararası bütün antlaşma ve sözleşmeler için geçerlidir (Generalitat De Catalunya, 2008: 3).

İspanya'da gelir vergisi, doğrudan, artan oranlı ve kişisel bir vergidir. Her bir mükellefin kişisel koşullarını dikkate alan subjektif bir vergi niteliğindedir. Mükelleflerin bir takvim yılında kazandıkları net gelir üzerinden alınmaktadır. 2006 yılındaki reformunun ardından gelir vergisi, ikili-dual bir yapı arz etmeye başlamıştır. Buna göre, çeşitli gelir kaynaklarından elde edilen gelirler tasarruf gelirleri ve diğer gelirler şeklinde ikiye ayrılmakta ve bu iki gelir türüne farklı vergi muameleleri uygulanmaktadır (Generalitat De Catalunya, 2008: 2).

Mükellefin gelir vergisine tabi beş gelir türü için vergi hesaplamaları değişmektedir. A, C ve E kategorilerine ait gelirler "genel gelir" olarak nitelendirilir. Bu tür gelirlerden kabul edilen kesinti ve indirimler düşüldükten sonra kalan

---

⁷ İspanya'daki özerk topluluklar; Aragona, Asturias, Balear Adaları, Bask Bölgesi, Endülüs, Ekstrema-dura, Galiçya, Kanarya Adaları, Kantabria, Kastilya-La Mancha, Kastilya ve Leon, Katalonya, La Rioja, Madrid, Murcia, Navarra, Valensiya'dır. Özerk iller ise Ceuta ve Melilla'dır.

matraha artan oranlı vergi oranları uygulanır. B ve D kategorilerine ait gelirler ise “tasarruf geliri” olarak ayrıştırılmaktadır (IBFD, 2009: 759).

Gelir vergisi matrahından, çalışanın işsizlik yardımları ve bireysel emeklilik planları için yaptığı katkılar da indirilebilmektedir (IBFD, 2009: 761, 762).

Kişisel indirim ve aile yardımı indirimleri de nihai vergi yükümlülüğünü azaltan önemli indirim kalemlerinden birisini oluşturmaktadır. Kişisel indirimin yıllık tutarı 5.550 avrodur. İleri yaşlarda olanlar için ilave indirim tutarları kişisel indirim tutarına eklenmektedir. 65 yaşından büyükler için ise ilave indirim tutarı 1.150 avro, 75 yaşından büyükler için 1.400 avrodur. Ayrıca çocuk sayısına bağlı olarak her bir çocuk için geçerli ilave indirim tutarları yer almaktadır. Bu indirimlerin yanı sıra, mükellefin kendisi engelli ise veya aynı evde bakmakla yükümlü oldukları büyükler ve çocuklar arasında engelli varsa yine ilave indirim tutarlarına yer verilmiştir (European Taxation Database, 2015).

İspanya’da en az geçim indirim yöntemi olarak Türkiye’de olduğu gibi vergiden indirim yöntemi uygulanmaktadır. Bu yöntemde göre, öncelikle brüt ücretten yapılan indirimler sonrası kalan matraha (vergiye tabi gelir) gelir vergisi tarifesi uygulanmaktadır. Sonrasında ise İspanya’da miktarı 5.550 avro olarak belirlenmiş olan en az geçim indirimi tutarının gelir vergisi tarifesine göre hesaplanan gelir vergisinden düşülmekte ve aradaki fark gelir vergisi olarak ödenmektedir. Bu yöntemin yüksek gelir sahipleri için dezavantajlı bir yöntem olduğu İspanya’da da görülmektedir (Çiçek, 2013: 177).

İspanya’da dilim usulü artan oranlılık uygulaması geçerlidir. Yani, marjinal gelir arttıkça, bu marjinal gelire uygulanacak vergi oranları da yükselmektedir. Ücret geliri 5 tarife diliminin bulunduğu % 26,50’lik yükseklik farkına 47.550 avro uzunluk farkına sahip bir tarifeye göre vergilendirilmektedir.

Tablo 3: İspanya’da Gelir Vergisi Tarifesi⁸

Vergiye Tabi Gelir (avro)	Oran
... - 12.450	19,5
12451-20.200	24,5
20201-34000	30,5
34.001-60.000	38
60.001 ve üzeri	46

Kaynak: PWC-b, 2015.

⁸ İspanya’da söz konusu gelir vergisi oranlarının sadece 12 Temmuz-31 Aralık 2015 tarihleri arasında elde edilen gelire uygulandığını, bir başka deyişle, geçici olduğunu belirtmek gerekir. 1 Ocak 2016 tarihinden gelir vergisi oranlarına indirim yürürlüğe girecektir.

Tablo 3’de görüldüğü üzere İspanya’da, başlangıç oranına tekabül eden matrahın oldukça düşük belirlendiği göze çarpmaktadır. Tarifedeki artma oranları sırasıyla % 5, % 6, % 7,5 ve % 8’dir. Buna karşılık her bir dilimdeki matrah artışları 7.750 avro, 13.800 avro, 26.000 avrodur. İngiltere ve Almanya ile karşılaştırılacak olursa, İspanya’da ücretlilerin daha yüksek vergi oranları ile karşı karşıya kaldığı söylenebilir. İngiltere ve Almanya’da en az geçim indirim yöntemi olarak matrahtan indirim yönteminin, buna karşılık İspanya’da vergiden indirim yönteminin uygulanması, İspanya’da ücretlilerin daha yüksek orandan vergilendirilmesini sağlayan bir başka sebeptir.

İspanya’da ücret geliri, mükellefin kişisel ve ailevi koşullarını dikkate alan bir yaklaşım çerçevesinde genel stopaj vergisine tabidir. Kaynakta kesinti yöntemiyle tevkif edilen vergi peşin ödeme niteliğindedir ve ortaya çıkacak nihai vergiden mahsup edilmektedir (IBFD, 2009: 763).

1.4. Romanya

Vergilendirme işlemi gerçek ücret geliri üzerinden yapılmaktadır. Gerçek ücrete ulaşabilmek için en az geçim indirimi tutarı, sendika aidatları, yıl içinde miktarı 400 avroyu aşmayan isteğe bağlı emeklilik fonlarına katkılar ve sosyal güvenlik katkıları vergiye tabi gelirden düşülebilir (European Taxation Database, 2015).

Kişisel indirim, Türkiye’deki asgari geçim indirimi uygulaması gibi sadece bu ülkede yaşayan ve Romanya vatandaşı olup, ücret geliri elde edenler için uygulanmaktadır (PWC, 2011: 7). Aylık 1000 leu düzeyine kadar olan ücret geliri için belirlenmiş kişisel indirim tutarları söz konusudur. Örneğin, bekarlar yani bakmakla yükümlü oldukları hiç kimse bulunmayanlar için aylık kişisel indirim tutarı 250 leudur ve bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısına bağlı olarak her biri için 100 leu artmaktadır. Bir başka deyişle, bir ücretlinin bakmakla yükümlü olduğu kendisi dışında iki kişi varsa kişisel indirim tutarı 450 leu olmaktadır⁹. Aylık ücret geliri 1000 leu ile 3.000 leu arasında olanlar için kişisel indirim tutarları kademeli olarak azaltılmakta ve aylık 3.000 leu üzerinde ücret geliri elde edenler ise indirimden yararlanamamaktadırlar (European Taxation Database, 2015).

Ücretin vergisi, mükellefin brüt gelirinden aylık zorunlu katkıların düşülmesi suretiyle oluşan vergilendirilebilir gelire % 16’lık vergi oranı tatbik

---

⁹ Ücretli bakmakla yükümlü oldukları arasında en fazla dördü için ilave 100 leu tutarında indirimden yararlanabilmektedir. Dolayısıyla bir ücretlinin bakmakla yükümlü olduğu kişi sayısı 6 olsa bile yararlanılabilecek kişisel indirim tutarı aylık 650 leudur.

edilmesi suretiyle bulunmaktadır. Romanya’da diğer ülkelerden farklı olarak gelir üzerinden sabit oranda gelir vergisi alınmaktadır. Ücret geliri açısından söylenecek olursa, işverenler, kesinti yoluyla tahsil ettikleri vergileri izleyen ayın 25’inden önce vergi idaresine bildirmek ve ödemek zorunluluğu altındadırlar (European Taxation Database, 2015).

Romanya’da ücretler üzerinde gelir vergisi yükü dışında herhangi bir özel vergi bulunmamaktadır. İşçi ve işverenler açısından bakıldığında ise, herhangi bir bordro vergisi bulunmadığını söylemek gerekir.

2. ÜCRETLER ÜZERİNDEKİ SOSYAL GÜVENLİK PRİMİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ

2.1. İngiltere

Sosyal güvenlik katkıları devlet tarafından vergilemenin bir şekli olarak tanımlanabilmektedir. Ancak bu iki ödeme arasında önemli farklar bulunmaktadır. Sosyal güvenlik katkılarının tabanı daha dardır ve sadece kazançlar (emek geliri, serbest meslek geliri) üzerinden alınmaktadır. Buna karşılık gelir vergisi bütün gelir unsurları (yatırım, tasarruf, emekli maaşları vb.) üzerinden alınmaktadır. Gelir vergisi bir yıllık gelir üzerinden değerlendirilirken, sosyal güvenlik katkıları hafta, ay gibi daha dar bir zaman aralığını ilgilendirmektedir. Gelir vergisi matrahı ile sosyal güvenlik katkısına esas matrah da birbirinden oldukça farklıdır. Gelir vergisinde istisna ve indirimlerin etkisi daha önemli iken, sosyal güvenlik katkısına esas matrah tüm gelir sahipleri standarttır ve elde ettikleri gelirdir (House Of Commons, 2000).

İngiltere’de sosyal güvenliğin finansmanında dört sınıf belirlenmiştir. Bağımlı çalışanlar yani ücretliler Sınıf 1’de düzenlenmiştir. Sosyal güvenlik katkısı, işveren ve çalışanlardan tahsil edilmekte ve çalışanın elde ettiği gelir (Sınıf 1) ve işverence sağlanan diğer aynı yardımlar (Sınıf 1A) üzerinden hesaplanmaktadır.

Bu sınıfta çalışanların katkısı, kendilerinin hiçbir işlemine gerek kalmadan, işveren tarafından brüt ücretten kesilmekte ve sonrasında işveren tarafından kendi katkısı da eklenerek gelir vergisi ile birlikte vergi idaresine ödenmektedir. Çalışanların ve işverenlerin oransal olan sosyal güvenlik katkıları; haftalık, aylık, yıllık bazda düzeyde gelir limitlerine göre belirlenmiştir. 2015-2016 mali yılına ilişkin İngiltere’de uygulanan söz konusu limitler aşağıdaki Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4: İngiltere’de 2015-2016 Mali Yılında Ulusal Sigorta (NI) Oran ve İndirimleri (Sterlin)

Gelir Eşikleri ve Limitleri, Oranlar	Haftalık	Aylık
Düşük Gelir Limiti	112	486
Üst Gelir Limiti	815	3.532
Birincil Eşik	155	672
İkincil Eşik	156	676
Çalışanların Birincil Eşik ile Üst Gelir Limiti Arasındaki Oranı	%12	
Üst Gelir Limitinin Üzeri İçin Ek Oran	%2	
İşverenlerin NI Oranı	%13,8	

Kaynak: HMRC-b, 2015 verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

Çalışanların haftalık ve aylık elde ettikleri ücret geliri düzeylerine göre hangi oranda bir sosyal güvenlik kesintisi ile karşılaşacakları ortaya çıkmaktadır. Örneğin, çalışanın 2015-2016 mali yılında kazandığı ücret geliri haftalık 112, aylık 486 sterlinin altında ise, sosyal güvenlik katkısında bulunmayacaklardır. Ücret geliri haftalık 112-155 sterlin veya aylık 486-672 sterlin arasında ise % 0 kesinti yapılacaktır. Haftalık 155-815 sterlin veya aylık 672-3.532 sterlin arası gelirler için çalışanların katkısı % 12’dir. İşverenlerin katkısı ise % 13,8’dir. Ancak işveren katkısı ikincil eşik üzerindeki ücret gelirleri için yapılmaktadır. Ücret geliri üst gelir limiti olan aylık 3.532 sterlinin üzerine çıktığında çalışanların ek olarak % 2 oranında ulusal sigorta katkısında bulunma zorunluluğu bulunmaktadır.

İngiltere’de sigorta kollarının tümünü kapsayan bir prim katkısı sistemi vardır. Mevcut olan sigorta kollarının her biri için ayrı ayrı prim katkısı oranları belirlenmemiştir. Sigorta kolları itibariyle sağlanan nakit yardım ve diğer faydaların finansmanı sosyal güvenlik katkıları ve vergiler yoluyla yapılabilmektedir.

Tablo 5’de görüldüğü gibi, sakatlık, yaşlılık, dul ve yetim yardımları tamamıyla sosyal güvenlik prim katkıları ile finanse edilmektedir. Aynı ve nakdi sağlık ve analık yardımları ve işsizlik yardımları sosyal güvenlik primlerinin yanı sıra vergi ile de finanse edilmektedir. İş kazası ve meslek hastalıkları halinde çalışanlara sağlanan menfaatler ile aile yardımları için prim katkısı yoktur. Bu tür yardımlar, tamamıyla vergi gelirleri ile finanse edilmektedir. Bu bilgiler ışığında İngiltere’de devletin vergiler aracılığıyla da sosyal güvenlik sisteminin finansmanına büyük ölçüde bir katılımının olduğu söylenebilir. Yaşlı ve engelliler için gerekli uzun süreli bakım hizmetleri ise yerel yönetimler, özel kuruluşlar ve vakıflar aracılığıyla yerine getirilmektedir.

Tablo 5: İngiltere’de Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı

Sosyal Güvenlik Sigorta Kolları	Finansmanı
Sağlık ve Analık Yardımları (Ayni)	Vergiler ve Sosyal Güvenlik Primleri
Sağlık ve Analık Yardımları (Nakdi)	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler, İşverenler
Uzun Süreli Bakım (Yaşlı ve Engelli)	Yerel Yönetimler, Özel Kuruluşlar, Vakıflar (Hayırsever Kuruluşlar)
Sakatlık, Yaşlılık ve Dul Yetim Aylıkları	Sosyal Güvenlik Primleri
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	Vergiler
İşsizlik	Çalışan ve işverenlerin primleri “Prime Dayalı İşsizlik Ödeneği” ^{**} Vergiler ile finanse edilen “Gelire Dayalı İşsizlik Ödeneği” ^{***}
Aile Yardımları	Vergiler

*Contribution-based Jobseeker’s Allowance-JSA,

**Income-based Jobseeker’s Allowance

Kaynak: MISSOC Database, 2015, (1 Temmuz 2014 verileri)

2. 2. Almanya

Almanya’da ücret üzerindeki kamusal yükün bileşenleri içinde sosyal güvenlik kesintileri daha büyük ağırlığı oluşturmaktadır. Sigorta kollarının yaygın ve prim oranlarının daha yüksek olduğu göze çarpmaktadır. Sigorta kollarının tümünü kapsayan bir prim katkısı sistemi yerine sigorta kollarının her biri için ayrı ayrı prim katkısı oranları belirlenmiştir (Tablo 6). Sosyal güvenlik primleri toplandığında, çalışan katkısı % 19,325, işveren katkısı ise yaklaşık % 19,325 (ilave olarak iş kazaları ile ilgili sigorta primi)’dir. Katkı paylarının çalışan ve işveren arasında eşit dağılıma sahip olduğu görülmektedir. İngiltere’de bu tür yardım ve ödeneklerin bir kısmı vergiler ile finanse edildiğinden, Almanya’ya nazaran çalışan ve işveren prim oranları daha düşüktür.

Tablo 6: Almanya’da Sigorta Kollarına Göre Prim Oranları

Sigorta Türü	Çalışan Katkısı	İşveren Katkısı
Hastalık ve Analık (Ayni)	%7,3	%7,3
Hastalık ve Analık (Nakdi)	%1,175	%1,175
Uzun Süreli Bakım	%9,35	%9,35
Sakatlık		
Yaşlılık		
Dul ve Yetim		
İş Kazaları ve Mesleki Hastalıklar		Riske bağlı değişen oranlar*
İşsizlik	%1,5	%1,5

*Oranı, “İşveren Sigorta Birliği” değişik sektörlerdeki risk düzeylerine göre belirlenmektedir. Sadece işverenlerce ödenmektedir.

Kaynak: MISSOC Database, 2015

Almanya’da sosyal güvenlik sistemi çalışan ve işverenlerin prim katkıları ve vergilere dayalı olarak finanse edilmektedir. Sosyal güvenlik sisteminin finansmanı için getirilmiş ayrı bir vergi yoktur. Tablo 7’de görüldüğü gibi, söz konusu hizmetler, çalışan ve işverenlerden toplanan sosyal güvenlik primlerinin yanı sıra vergilerle de finanse edilmektedir.

Tablo 7: Almanya’da Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı

Sosyal Güvenlik Sigorta Kolları	Finansmanı
Sağlık ve Analık Yardımları (Ayni)	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler
Sağlık ve Analık Yardımları (Nakdi)	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler
Uzun Süreli Bakım (Yaşlı ve Engelli)	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler
Sakatlık, Yaşlılık ve Dul Yetim Aylıkları	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler
İşsizlik	Sosyal Güvenlik Primleri, Vergiler
Aile Yardımları	Vergiler

Kaynak: MISSOC Database, 2015, (1 Temmuz 2014 verileri)

Ele alınan ülkeler arasında sosyal güvenlik primlerinin oransal olarak en yüksek olduğu ülkeler arasında bulunmasına rağmen, diğer ülkelerden farklı olarak sosyal güvenlik hizmetlerinin neredeyse tamamı için primlerin yanı sıra vergi ile finansman yoluna da gidilmektedir. Sadece aile yardımları için prim katkısı yoktur. Bu tür yardımlar tamamıyla vergi gelirleri ile finanse edilmektedir.

2.3. İspanya

İspanya’da yerleşik tüm çalışanlar ve işverenler ücret geliri üzerinden sosyal güvenlik sistemine aylık olarak prim katkısında bulunmak zorundadır. Prim katkısı genel olabileceği gibi, tarım işçileri, deniz adamları, hizmetçiler için özel sosyal güvenlik sistemleri de olabilir. Söz konusu zorunlu prim ödemeleri bireysel gelir vergisi tespitinde matrahtan indirilebilmektedir (IBFD, 2009: 766).

İspanyol zorunlu sosyal güvenlik sistemi, diğer AB ülkelerinde olduğu gibi “Pay As You Go” ilkesi yani konumuz açısından “önce öde sonra yararlan” diye ifade edilebilen prim sistemi ile finanse edilmektedir.

Tüm sigorta kollarını kapsayan prim katkısı sistemi yerine, birçoğunu kapsayan bir prim sistemi bulunmaktadır. 2015 yılı için çalışanların ve işverenlerin sosyal güvenlik katkı prim oranları aşağıdaki Tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8: İspanya’da Sosyal Güvenlik Prim Oranları (2015)

	Çalışan	İşveren
Genel Katkı Payı	4,70	23,6
İşsizlik Sigortası	1,55	5,5
Maaş Garanti Fonu (Wage Guarantee Fund)	-	0,2
Mesleki Eğitim (Vocational Training)	0,1	0,6
TOPLAM	6,35	29,9

Kaynak: MISSOC Database, 2015

Sosyal güvenlik hizmetlerinin finansmanı amacıyla tahsil edilen genel katkı payının işçi ve işverenler arasında dengeli dağılmadığı görülmektedir. Genel katkı payı çalışanlar için % 4,7 iken, işverenler için % 23,6’dır. İşverenler ayrıca iş kazası sigortası içinde prim ödemek zorundadır. Prim oranı ise işin niteliğine göre değişmektedir. İşsizlik sigortası primleri de benzer şekilde daha yüksek oranda işverenlerden tahsil edilmektedir. Çalışanlar açısından % 1,55 olan işsizlik sigortası primi işverenler açısından % 5,5’dir. Bunların dışında işverenlerden maaş garanti fonu ve mesleki eğitim amacıyla % 0,8 katkı sağlanmaktadır.

Sosyal güvenlik hizmetleri, çalışan ve işverenlerin prim katkılarının yanı sıra devlet bütçesinden yapılan transferler, yani vergiler ile de finanse edilmektedir (Tablo 9).

Tablo 9: İspanya’da Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı

Sosyal Güvenlik Sigorta Kolları	Finansmanı
Sağlık ve Analık Yardımları (Ayni)	Vergiler
Sağlık ve Analık Yardımları (Nakdi)	Sosyal Güvenlik Primleri
Uzun Süreli Bakım (Yaşlı ve Engelli)	Devlet ve Özerk Topluluklar (yerel kuruluşlar ve yararlanıcıların desteğiyle)
Sakatlık, Yaşlılık ve Dul Yetim Aylıkları	Sosyal Güvenlik Primleri
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	Sosyal Güvenlik Primi (işveren)
İşsizlik	Sosyal Güvenlik Primleri
Aile Yardımları	Vergiler

Kaynak: MISSOC Database, 2015, (1 Temmuz 2014 verileri)

İspanyol sosyal güvenlik sistemi çerçevesinde aynı sağlık yardımları ile aile ve çocuk yardımlarının vergiler yoluyla finanse edildiği görülmektedir. Sağlık ve analık yardımları (nakit olanlar), sakatlık, yaşlılık, dul ve yetim yardımları, iş kazaları ve mesleki hastalıklar ve işsizlik ile ilgili ödenek ve yardımlar ise prim katkıları ile finanse edilmektedir. Yaşlı ve engellilere yönelik

uzun süreli bakım hizmetleri ise yerel kuruluşlar ve yararlanıcıların desteğiyle devlet ve özerk kuruluşlar eliyle sunulmaktadır.

2.4. Romanya

Hastalık, analık, sakatlık, yaşlılık, dul ve yetim yardımları, iş kazaları ve mesleki hastalıklar ve işsizlik gibi konuların tümünü kapsayan bir prim katkısı sistemi yoktur. Çalışanlar ve işverenler sigorta kolları itibariyle farklı oranlarda prim ödeme yükümlüğü altındadır. Çalışanlar, sakatlık, yaşlılık ve dul-yetim aylığı sigortası için toplam brüt ücret üzerinden % 10,5 oranında sosyal güvenlik primi yüküyle karşı karşıyadır. Söz konusu prim oranına ek olarak, çalışanlar % 0,5 oranında ulusal işsizlik fonuna ve % 5,5 oranında sağlık sigortası fonuna prim katkısında bulunmak zorundadır. Çalışanlar, bu prim katkılarının tamamını gelir vergisi hesaplamalarında düşebilmektedir (Tablo 10).

Tablo 10: Romanya'da Sigorta Kollarına Göre Prim Oranları

Sigorta Türü	Çalışan Katkısı	İşveren Katkısı
Hastalık ve Analık (Aynı)	5,50	5,20
Hastalık ve Analık (Nakdi) ¹	-	0,85
Uzun Süreli Bakım	-	-
Sakatlık		
Yaşlılık	10,50	15,80 ²
Dul ve Yetim		
İş Kazaları ve Mesleki Hastalıklar	-	0,15-0,85 ³
İşsizlik	0,50	0,50

1. Nakdi hastalık yardımları (mesleki hastalıklar ve iş kazaları hariç), nakdi analık yardımları ve çocuk bakım yardımları
2. Çalışma şartlarına bağlı olarak prim oranı değişmektedir. Normal koşullarda %15,80, zor koşullarda %20,80, özel koşullarda %25,80'dir.
3. Risk sınıfına göre değişmektedir.

Kaynak: MISSOC Database, 2015.

İşverenlerin sosyal güvenlik primlerinin çalışanlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Özellikle sakatlık, yaşlılık ve dul-yetim yardımlarına ait prim oranı, çalışma şartlarına bağlı olarak artmaktadır. Normal koşullarda % 15,80 olan prim oranı, zor koşullarda % 20,80'e, özel koşullarda ise % 25,80'e kadar yükselmektedir. Bunun dışında, işverenler, nakdi hastalık ve

analık yardımları için % 0,85, işsizlik sigortası için % 0,50, iş kazaları ve meslek hastalıkları için risk sınıfına göre % 0,15 ile % 0,85 arasında değişen oranlarda prim katkısında bulunmak zorundadırlar.

İşverenler, zorunlu sosyal güvenlik primlerine ek olarak brüt maaş üzerinden Ulusal Maaş (ücret) Garanti Fonuna % 0,25 oranında ve Bölgesel İşgücü Teftiş Kuruluna katkı amacıyla kurulan fona brüt ücretin % 0,25 ile % 0,75'i oranında katkı yapmak zorundadırlar. Tüm bu katkılar işverenler açısından düşünüldüğünde kurumlar vergisi hesaplamalarında indirilebilmektedir (IBFD, 2009: 688).

Romanya'da sosyal güvenlik sistemi, çalışan ve işverenlerin prim katkısına dayalı olarak finanse edilmektedir. Sosyal güvenlik sisteminin finansmanı amacıyla konulmuş ayrı bir vergiden söz edilemez (Tablo 11).

Tablo 11: Romanya'da Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı

Sosyal Güvenlik Sigorta Kolları	Finansmanı
Sağlık ve Analık Yardımları (Ayni)	Sosyal Güvenlik Primleri
Sağlık ve Analık Yardımları (Nakdi)	Sosyal Güvenlik Primleri
Uzun Süreli Bakım* (Yaşlı ve Engelli)	-
Sakatlık, Yaşlılık ve Dul Yetim Aylıkları	Sosyal Güvenlik Primleri
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları	Sosyal Güvenlik Primi (işveren)
İşsizlik	Sosyal Güvenlik Primleri
Aile Yardımları	Vergiler

*Romanya'da başlı başına uzun süreli bakım şeması bulunmamaktadır.

Kaynak: MISSOC Database, 2015, (1 Temmuz 2014 verileri)

Ele alınan diğer ülkelerden farklı olarak, aile yardımları dışındaki tüm sosyal güvenlik hizmetleri, işçi ve işverenlerin prim katkıları ile finanse edilmektedir. Bunun dışında sosyal güvenlik katkı paylarının işçi ve işverenler arasında İngiltere, Almanya'da olduğu gibi dengeli dağılmadığı, işverenlerin prim yükümlülüğünün daha fazla olduğu görülmektedir.

SONUÇ

Gelir vergisi tarifeleri, Avrupa Birliği üyelerinin büyük bir kısmında artan oranlı bir yapıdadır. Ele alınan ülkeler arasında Romanya'da ise düz oranlı gelir vergisi uygulanmaktadır. Marjinal vergi oranı en yüksek olan ülke % 46 ile İspanya'dır. Ancak ücret karşılığı çalışan hizmet erbabı genellikle tarifelerin üst basamaklarındaki oranlara maruz kalmadıklarından özellikle başlangıç oranları ve matrah uzunlukları önem arz etmektedir. Başlangıç oranları

açısından bakıldığında ise, oranın en yüksek olduğu ülkeler İngiltere (% 20) ve İspanya (% 19,5)'dir. İlk dilimin uzunluğu açısından bu iki ülke karşılaştırılacak olursa, İspanya'da 12.450 avroya kadar olan gelirler için % 19,5 oranı uygulanırken, İngiltere'de 31.785 sterline kadar olan gelirler için % 20 oranı uygulanmaktadır. Dolayısıyla her iki ülkede ortalama ücret seviyeleri benzer düzeylerde ise, İspanya'daki ücretlilerin daha üst vergi dilimleri ile (% 24,5 hatta % 30,5) karşılaşması muhtemeldir.

Gelir vergisi oranları yanında gelirin ne ölçüde kişiselleştirildiği de önem arz etmektedir. Geliri kişiselleştiren en önemli düzenlemelerden birisi en az geçim indirimi uygulamasıdır. Bu açıdan bakıldığında, özellikle Romanya'da en az geçim indirimi miktarının sembolik olduğu ortaya çıkmaktadır. İngiltere, Almanya ve İspanya'da medeni durum, çocuk sayısı, sakatlık durumu, yaş, bakmakla yükümlü olunan ileri yaştaki büyükler gibi faktörler dikkate alınarak ilave geçim indirimi tutarlarının sağlanması en az geçim indirimi uygulamasını amacına yaklaştırmaktadır.

En az geçim indirimi müessesesi, İspanya ve Türkiye'de vergiden indirim (dekot) yöntemi uygulanırken, diğerlerinde matrahtan indirim yöntemi uygulanmaktadır. Hatta Almanya'da bir indirim olarak değil, artan oranlı gelir vergisi tarifesinde % 0'lık dilim olarak değerlendirilmektedir. Vergiden indirim yöntemi, özellikle yüksek gelir seviyelerinde bulunanlar için vergi yükünün daha fazla olmasını sağlayan dezavantajlı bir yöntemdir. En az geçim indirimi uygulaması, Romanya'da da ülkemizde olduğu gibi sadece ücret geliri elde edenlere sunulan bir imkan niteliğindedir. Ele alınan diğer ülkelerde ücret geliri dışındaki gelirler içinde söz konusu indirim geçerli olmaktadır.

Ücret üzerindeki mali yükümlülükler arasında gelir vergisinden daha büyük ağırlığı ise sosyal güvenlik primleri oluşturmaktadır. Çünkü, mutlak olarak düşünüldüğünde gelir vergisi oranları yüksek olmasına rağmen gelir vergisi matrahını aşındıran birçok unsur bulunduğundan, sosyal güvenlik primleri daha büyük mali külfet yaratmaktadır. Bazı sigorta kollarının vergi ile finansmanı sebebiyle özellikle İngiltere'de sosyal güvenlik prim yükünün daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Romanya'da ise, sosyal güvenlik sistemi tamamıyla çalışan ve işverenlerin prim katkıları ile finanse edilmektedir. İngiltere ve Almanya'da sosyal güvenlik katkı paylarının çalışanlar ve işverenler arasında dengeli dağılım gösterdiği izlenmektedir. Almanya'da çalışanlar ve işverenler, sosyal güvenlik sisteminin finansmanına katkıda bulunduğu gibi, vergiler ile de bazı sigorta kollarının finanse edilmesine katkı sağ-

lanmaktadır. İngiltere ve İspanya’da da Almanya’ya göre daha az olmakla birlikte yine bazı sigorta kolları için vergiler ile finansman yoluna gidilmektedir. İspanya’da ise sosyal güvenlik sisteminin finansmanı büyük ölçüde işverenlerin üzerine bırakılmıştır. Mali anestezi özelliği sebebiyle görünürde yükün tamamı zaten işverenlere aitmiş gibi algılansa da söz konusu prim yükünün net ücretleri aşağıya doğru baskıladığı bir gerçektir. Aile yardımları ise ele alınan ülkelerinin tamamında vergi gelirleri ile finanse edilmektedir.

KAYNAKÇA

AILO. *The Expatriate Financial Guide To Germany*, Association Of International Life Offices, January 2011.

BBC, “German catholics lose church rights for unpaid tax”, 24 September 2012, <http://www.bbc.com/news/world-europe-19699581>, (02.11.2015).

Çiçek, S. (2013), “Asgari ve Ortalama Ücret Üzerindeki Kamusal Yüklerin İncelenmesi: Türkiye ve Bazı Avrupa Birliği Ülkeleri”, *Hak-İş Uluslar arası Emek ve Toplum Dergisi*, Cilt:2, Sayı:3, 146-170.

Çiçek, S. *Ücretler Üzerindeki Kamusal Yüklerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi: Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkeleri Karşılaştırması*, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara, 2013.

EUROPEAN TAXATION DATABASE, “*Taxes in Europe*” Database, European Commission’s Taxation and Customs Union Directorate-General.

GENERALITAT DE CATALUNYA. *IRPF, Personal Income Tax*, Barcelona, 2008.

HM TREASURY (a), “Income Tax Rates and Personal Allowances”, <https://www.gov.uk/income-tax-rates>, (04.10.2015).

HM TREASURY (b), “Income Tax rates and allowances: current and past”, <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-income-tax/income-tax-rates-and-allowances-current-and-past>, (04.10.2015).

HMRC-b, “Rates and allowances: National insurance contributions”, *Guidance*, <https://www.gov.uk/government/publications/rates-and-allowances-national-insurance-contributions/rates-and-allowances-national-insurance-contributions>

HOUSE OF COMMONS. “The Contributory Principle, The Relationship Between Tax And National Insurance”, *Social Security-Fifth Report*, 7 June 2000. <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm199900/cmselect/cmsocsec/56/5605.htm>, (12.01.2011).

IBFD. *European Tax Handbook 2009*, Ed. Juhani KESTI, IBFD Global Tax Series, 2009.

IBFD. *European Tax Handbook 2010*, Ed. Ola van BOEIJEN-OSTASZEWSKA, IBFD Global Tax Series, 2010.

Ücret Üzerindeki Mali Yükümlülüklerin İncelenmesi: İngiltere, Almanya, İspanya, Romanya

MISSOC Database. *Comparative Tables on Social Protection*, European Commission's Directorate-General for Employment, Social Affairs & Inclusion.

PWC. *Expatriate's Tax Guide To Romania*, Price Waterhouse Coopers, 2011.

PWC-a, "Germany: Individual – Taxes on personal income", <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/Germany-Individual-Taxes-on-personal-income>, (02.11.2015).

PWC-b, "Spain: Individual- Taxes of personal income", <http://taxsummaries.pwc.com/uk/taxsummaries/wwts.nsf/ID/Spain-Individual-Taxes-on-personal-income>, (02.11.2015).

WWKN, "Solidarity Surcharge", <http://wwkn.de/en/about-german-taxes/solidarity-surcharge-solidaritaetszuschlag/>, (02.11.2015).